

УТВЪРЖДАВАМ:

Кмет на Община Брусарци

/Юлия Каменова/

СЪГЛАСУВАЛ:

Директор на Дирекция

„Социално подпомагане”-

Медковец

/Наташа Димитрова/

ОБЩИНА БРУСАРЦИ, ОБЛАСТ МОНТАНА

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ (2011 – 2015) И ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

1 Въведение

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в Община Брусарци – Общинска администрация, Общински съвет, Териториалната структура на Агенцията за социално подпомагане (АСП), местни структури на централната държавна власт, доставчици на социални услуги и местни граждански организации (НПО).

Разработването на стратегията е извършено в периода април-май 2011 г., съгласувана е със заинтересованите страни, и е внесена за обсъждане и одобрение в Общински съвет - Брусарци през месец май 2011 година.

При разработването на стратегията са следвани следните **принципи и подходи на планиране**:

- Партньорство и планиране, включващи взаимодействие между всички заинтересовани страни – местни, регионални и държавни институции, ведомства и организации;
- Съответствие с реалните нужди на групите и общностите в риск;
- Изпълнимост и приложимост на планираните социални услуги и мерки;
- Финансова и социална ефективност;
- Равни възможности за достъп;
- Гъвкавост при определянето на съдържанието на планираните услуги и мерки.

Стратегията е разработена в съответствие с принципите на **международни нормативни актове**, визиращи насоките за осъществяване на приоритетни политики в сферата на социалното развитие, следва основните човешки права, утвърдени в международните документи и конвенции за защита на правата на човека и основните свободи, и за правата на детето, документи на национално ниво.

Общинската стратегия следва и принципите на законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България – Конституция, Семейен кодекс, Кодекс на труда, Наказателен кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за социално подпомагане, Закон за местното самоуправление и местната администрация, Закон за интеграция на хората с увреждания, Закон за закрила от дискриминация и др., както и съответните подзаконови нормативни актове.

Общинската стратегия следва и **Ключовите приоритетни направления** на Областната стратегия относно **Превенция за деца и семейства в риск, Деинституционализация на грижите за децата, Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи, Грижа за старите хора, Развитие на човешките ресурси, Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество**

Общинската стратегия е в съответствие със следните документи на общинско ниво в Община Брусарци:

- Общинска стратегия за развитие на Община Брусарци;
- Общински план за развитие;
- Общинска програма за закрила на детето;

В процеса на планиране са включени представители на всички заинтересовани страни от общината, обединени в тематични групи по ключовите компоненти на стратегията. Групите участваха на доброволен принцип, мотивирани от убеждението за необходимостта от адекватна работеща общинска стратегия и план за развитие на социалните услуги, които да допринесат за решаване на остри социални проблеми сред населението в Община Брусарци.

Обхват. Стратегията задава параметрите на социалните услуги в Община Брусарци. В географско отношение стратегията покрива всички населени места в общината, като се обръща специално внимание на малките изолирани населени места, където живеят малобройни рискови групи. Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на общината през следващите шест години (2011 – 2015 г.).

2 Приоритети и цели на Общинската стратегия

2.1 Визия, ценности и принципи

Общинската стратегия за социални услуги цели да превърне Община Брусарци в регион с достъпни, разнообразни и качествени социални услуги,

които допринасят за подобреното качество на живота, максималната самостоятелност, пълноценната реализация и грижа за индивидите и общностите в риск.

Стратегията следва основните човешки права, утвърдени в международните документи и конвенции за защита на правата на човека и основните свободи, и за правата на детето. Основната ценност е човекът и правото на всяко човешко същество да развие максимално своите възможности, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение.

В Стратегията са описани в детайли мерките, дейностите и индикаторите за постигане на общите и конкретни цели, системата за мониторинг и оценка, отговорностите и ролите на общината и институциите на общинско ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни, необходимите ресурси – човешки и финансови, оперативен план с времева рамка за изпълнението на стратегията.

Общинската стратегия за социални услуги следва целите, поставени в Областната стратегия, за превръщане на Община Брусарци в регион с достъпни, разнообразни и качествени социални услуги, допринасящи за подобряване качеството на живота, пълноценната реализация, самостоятелност и грижа за хората и общностите в риск.

2.2 Приоритети в развитието на социалните услуги в Община Брусарци

☞ Приоритетно направление 1: Превенция за деца и семейства в риск

Обща цел 1: Да се подобри грижата за децата в семейството и да се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата, чрез:

- Намаляване изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и подкрепа на задържането им в биологичното семейство.
- Подкрепа на уязвимите семейства и децата за социално включване, за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата;
- Равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование.

☞ Приоритетно направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи

Обща цел 2: Да се създадат условия за социално включване и интегриране на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвимите групи и индивиди в Община Брусарци

- Осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда

- Намаляване броя на хората с увреждания в специализирани институции чрез развитие на алтернативна резидентна грижа от семеен тип.
- Осигуряване на достъп до развитие за етническите общности в неравностойно положение и уязвими групи
- Създаване на условия за реинтеграция на рискови общности, индивиди и уязвими групи с рисково и зависимо поведение

☞ Приоритетно направление 3: Грижа за старите хора

Обща цел 3: Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в Община Брусарци, чрез:

- широка мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в домашна среда;

2.3 Функционални приоритетни направления

☞ Приоритетно направление 4: Развитие на човешките ресурси

- повишаване на качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги;

2.4 Основни целеви групи – потребители на услугите в Община Брусарци

Община Брусарци е една от най-малките общини в България и включва 10 населени места. Характерно за района е, че се увеличава делът на лицата в надтрудоспособна възраст. Всичко това, наред с ръста на безработица и бедност са рискови фактори, които водят до понижаване качеството на живот на по-голяма част от населението и до социална изолация на голяма част от общността.

Планираните дейности в Общинската стратегия обхващат всички рискови групи. Определянето на приоритетни целеви групи в никакъв случай не изключва останалите рискови групи, но задава основния фокус на интервенцията през периода на стратегията. **Приоритетните целеви групи**, към които са насочени социалните услуги и мерки за социално включване в Област Монтана са:

- Стари хора и самотно живеещите;
- Хора в риск от всички целеви групи, живеещи в изолирани малки населени места, без достъп до социални и др. услуги;
- Хора с увреждания;
- Уязвими семейства с деца в риск; деца в риск, включително не обхванати, отпаднали и в риск от отпадане от училище;

3 Интервенция – социални услуги и мерки в Община Брусарци

3.1 Дейности по приоритетно направление 1: Превенция за деца и семейства в риск

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството и да се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата, чрез:

- **Конкретна цел 1.1.** Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство.
 - Мярка 1.1.1. Общински програми и мерки за здравна профилактика, семейно планиране и подкрепа за социално включване на семействата в риск;
 - Мярка 1.1.2. Осигуряване на грижа при близки и роднини за изоставени и negliжирани деца;
 - Мярка 1.1.3. Услуги в подкрепа на осиновяването;
 - Мярка 1.1.4. Развитие на Приемната грижа в Община Брусарци.

Мярка 1.1.1. Общински и областни програми и мерки за здравна профилактика, семейно планиране и подкрепа за социално включване на семействата в риск.

В тези програми се съгласуват действията по здравните грижи, смесените социално-здравни услуги, инициативи за здравна просвета и посредничество на НПО.

Дейност 1.1.1.1. Прилагане на цялостна програма за здравна профилактика на майчинството/ бременността с фокус нежелана и рискова бременност. Осъществява се от здравната система със съдействието на ЦОП, здравните медиатори и Центровете за развитие на уязвими общности, които да улеснят връзката между здравната система и бъдещите майки от семейства и общности в риск.

Дейност 1.1.1.2. Информационни кампании и здравна просвета сред учениците в среден курс и младежите по въпросите на семейното планиране и превенция на нежелана и ранна бременност. Те ще се изпълняват от НПО, здравни институции, училища и включват здравно-социални консултации за майки и семейства в риск, образователни програми и здравна просвета сред подрастващите и младежите в училищна възраст за намаляване на нежеланите и рисковите бременности.

Дейност 1.1.1.3. Изработване на общински мерки за развитие на ресурсите на семействата в риск за отглеждане на децата – подкрепа чрез осигуряване на достъп до заетост, подобряване на жилищните условия, подходящи за отглеждане на деца.

Мярка 1.1.2. Осигуряване на грижа при близки и роднини за изоставени и negliжирани деца.

При определени условия настаняването при близки и роднини чрез мярка за закрила може да осигури устойчива семейна грижа и възможност за трайно решаване на проблема за бъдещето на изоставеното дете.

Дейност 1.1.2.1. Съвместни дейности с ЦОП и ОЗД за настаняване в семейства на близки и роднини на деца от СИ, изоставени деца и други деца в риск чрез мярка за закрила:

- Установяване на контакти с роднините и близките на детето и мобилизиране на разширеното семейство за поемане на грижата за детето;
- Консултации и подкрепа за изграждане на връзка между детето и разширеното семейство.

Дейност 1.1.2.2. Подкрепа за семействата на роднини и близки, които отглеждат деца като мярка за закрила. Предоставя се от ЦОП и включва:

- Подкрепа на роднини и близки при поемане на грижата за новородени и по-големи деца, чиито родители заявяват намерение за изоставяне;
- Предоставяне на подпомагане (храна и дрехи) и в случаи на тежки социални проблеми.

Мярка 1.1.3. Услуги в подкрепа на осиновяването.

Дейност 1.1.3.1. Сътрудничество с ЦОП – гр.Монтана, ОЗД и ДСП за подкрепа на осиновяването на изоставени деца – консултиране, информиране, посредничество, мотивиране и обучение за кандидат-осиновители чрез форми на индивидуална и групово работа, подкрепа в следосиновителния период за осиновители и осиновени. (Дейностите се извършват от Съвета по осиновяване към РДСП, ОЗД, ЦОП, НПО).

Мярка 1.1.4. Развитие на Приемната грижа в Община Брусарци

Дейност 1.1.4.1. Участие в разкриване на услугата Приемна грижа на областно ниво към КСУ, която ще бъде обособена като самостоятелна услуга в КСУ или като отделен екип в рамките на ЦОП към КСУ.

- Организиране на разяснителни кампании за подбор и обучение на приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители при отглеждането на настаненото дете (вкл. за възстановяване и/или поддържане на връзки на настаненото дете с биологичното семейство).

Дейност 1.1.4.2. Подбор и наемане на приемни семейства. Настаняване на деца в приемни семейства в Община Брусарци.

- Подбор на приемни семейства;
- Обучение на приемни родители;
- Наемане на професионални и доброволни приемни семейства от Община Брусарци,

- **Конкретна цел 1.2.** Да се осигури подкрепа на уязвимите семейства и децата за социално включване, за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата.
 - Мярка 1.2.1. Развитие на услуги в общността за подобряване на родителския капацитет и за превенция на negliжирането на децата, отглеждани в семейна среда;
 - Мярка 1.2.2. Инициативи и програми, насочени към децата и младежите за превенция на рисково поведение;
 - Мярка 1.2.3. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите.

Мярка 1.2.1. Развитие на услуги в общността за подобряване на родителския капацитет и за превенция на negliжирането на децата, отглеждани в семейна среда.

Планираните дейности и услуги ще подобрят родителската грижа и ще спомогнат за ограничаване на negliжирането на децата в семейната среда. Изграждането на родителски капацитет въздейства за създаване на условия и благоприятна семейна среда за максимално развитие на техните възможности.

Дейност 1.2.1.1. Ползване на услуги в рамките на ЦОП за развитие на умения за родителстване. Подкрепата за уязвими семейства, включително и за роднини, отглеждащи деца на родители в чужбина включва ползване на мобилени екипи от ЦОП – гр.Монтана за:

- Посредничество, информиране, социални, правни, психологически консултации за уязвими семейства с деца;
- Училище за родители и обучения за добро родителство;
- Кампании за повишаване на чувствителността – промяна на нагласите и уменията на родителите за стимулиране на ранното детско развитие;
- Практическа подкрепа в домакинството;
- Семейна медиация;
- Терапия, фамилно консултиране;
- Достъп до жилища, заетост;
- Консултации и подкрепа за близките и роднините, които отглеждат деца на родители в чужбина.

Дейност 1.2.1.2. Включване на училището и гражданските организации в дейностите за подобряване на грижата за децата в семейството. Инициране на смесени социално-образователни дейности в училище за консултиране, развитие на родителския капацитет и уменията за отговорно родителство, които ще се изпълняват от учителите, Училищни настоятелства, НПО като самостоятелни инициативи или в рамките на проекти за достъп до интегрирано образование и включване на родителите в образователния процес.

Мярка 1.2.2. Инициативи и програми, насочени към децата и младежите за превенция на рисково поведение.

Образователните програми и кампаниите ще бъдат организирани главно от самите училища, НПО и Училищни настоятелства, като се привлекат всички партньори, които работят в сферата на образованието и детското развитие.

Дейност 1.2.2.1. Участие в информационните кампании и образователни програми в училищата за:

- превенция на рисково поведение на деца и младежи (агресия, насилие, отклоняващо се поведение),
- здравна и социална просвета против зависимостите.

Оказване на съдействие на училищата за провеждане на лекции и дискусии в часа на класа; организиране на хепънинги; междуучилищни прояви и инициативи на общинско и областно ниво.

Дейност 1.2.2.2. Извънучилищни дейности и осмисляне на личното време на децата. Мерки за подобряване на привлекателността на училището, които обхващат всички деца и млади хора в училище и осигуряват:

- Инициране и изпълнение на програми и инициативи за повишаване на интереса към учене, включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до децата;
- Извънкласни и извънучилищни дейности за мотивация на децата и техните родители - включване на децата в извънучилищни занимания в рамките на учебната година (ателиета по интереси, школи по изкуства, спортни състезания); осмисляне на свободното време на децата и младежите;
- Обучения на учителите и препоръки за промяна на практиката на преподаване на учителите и включване на интерактивни методи.

Приоритетна необходимост е развитието на разнообразни извънучилищни дейности като клубове по интереси, ателиета, детски работилници, занимания със спорт и изкуство, които се осъществяват от училища, читалища, ЦОП като посредници или организатори, училищни настоятелства, Центрове за развитие на уязвими общности, НПО, РИО на МОМН.

Мярка 1.2.3. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите.

Услугите са фокусирани върху подкрепата за преодоляване и превенция на отклоняващото се поведение при децата и директна работа с деца с девиантно поведение: консултиране и подкрепа за деца с отклоняващо се поведение и семействата им. Наред със социална работа с деца в риск, извършвана от ЦОП, се предвижда и ангажирането на училището чрез организирането на извънкласни занимания и дейности за деца с отклоняващо се поведение – спорт; клубове по интереси; образователни програми за правата и задълженията на гражданите и санкциите при нарушаването им; образователни програми за опасностите и

последствията от употребата на наркотици и алкохол, тютюнопушене, трафик на хора, сексуална експлоатация; информиране по въпросите на насилие и пренебрежение.

Дейност 1.2.3.1. Съвместни дейности с Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) и обществени възпитатели в общината, заедно с ОЗД в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие.

Дейност 1.2.3.2. Дейности на ЦОП по направление от ОЗД – консултации, посредничество и подкрепа за деца, жертви на насилие, трафик и зависимости, както и специализирани програми за работа с деца извършители на противообществени прояви, насилие, рисково поведение.

- **Конкретна цел 1.3.** Да се осигури равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование.

- Мярка 1.3.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички подлежащи деца в Община Брусарци;
- Мярка 1.3.2. Програми за превенция на отпадането от училище с цел намаляване на отпадналите деца и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи;
- Мярка 1.3.3. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на децата.

Интегрирането на децата в риск в образователната система и осигуряването на достъп до качествено образование е ключов компонент от превенцията на negliжирането на децата, инструмент за развитието на техните възможности в максимална степен и за формирането на условия за самостоятелен живот в бъдеще.

Хоризонталните програми и мерки в сферата на образованието се формулират на национално и общинско ниво, а конкретните дейности се инициират и осъществяват предимно от училищата и детските градини.

Предвидените мерки са в съответствие с духа на националните и областните приоритети за интегрирано образование, допълват и конкретизират планираните дейности в тази сфера.

Мярка 1.3.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички подлежащи деца в Община Брусарци

Дейност 1.3.1.1. Обхващане на всички деца в предучилищно образование от 5-годишна възраст чрез:

- издирване на всички подлежащи деца и записване в предучилищна подготовка – изпълнява се от учителите, с подкрепата на общината,
- срещи и посещения по домовете за информиране и мотивиране на родителите, осъществявани от учители, социални работници, представители на НПО.

Мярка 1.3.2. Програми за превенция на отпадането от училище с цел намаляване на отпадналите деца и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи.

Дейност 1.3.2.1. Развитие на смесени образователно-социални услуги за превенция на отпадането и задържане на децата в училище, които се изпълняват от ЦОП, НПО, училища, училищни настоятелства, читалища. Изграждане на партньорство и взаимодействие между социалните услуги (преди всичко ЦОП, Център за работа с деца на улицата и др.), от една страна, и организациите, ангажирани с образованието (училищата, НПО, и пр.), от друга страна, за образователна интеграция и реинтеграция на децата. Планирани са:

- Посещения на място и срещи за издирване на отпадналите деца;
- Срещи, консултации, инициативи за мотивиране и подкрепа на децата и техните родители;
- Организиране на консултации, занимални и помощ от учителите за наваксване на учебния материал от децата и младежите.

Дейност 1.3.2.2. Разработване на мерки и инициативи за подобряване на образованието в средищното и защитеното училище. Специално внимание се отделя на мерките за наблюдение и контрол върху посещаемостта и качеството на образованието на пътуващите ученици от по-големите градове към средищни училища в малките общини.

Мярка 1.3.3. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на децата.

Дейност 1.3.3.1. Дейности за изграждане на капацитет в училищата и детските градини за включване на родителите и създаване на интегрираща среда в училище, които включват:

- обучения на учители и директори на училища и детски градини – методи и подходи за включване на родителите и приобщаването им към образованието на децата;
- разпространение на обучителни материали за работа с родителите;
- срещи и обучения на Училищните и Църковното настоятелства;
- обмяна на опит и добри практики с други училища и детски градини.

Дейност 1.3.3.2. Инициативи и съвместни дейности в училище за изграждане на връзката между трите страни: училище/учители – родители/общност – деца/ученици с подкрепата на общинска администрация, РИО и гражданския сектор.

Дейност 1.3.3.3. Развитие на капацитета на Училищните настоятелства и НПО за подкрепа на интегрираното образование с участието на родителите и местните общности:

- Активизиране на Училищните настоятелства в училищата в общината;

- Консултиране, обучения и техническа помощ за развитие на инициативи от Училищните настоятелства.

3.2 Дейности по Приоритетно направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи

Обща цел 2. Да се създадат условия за социално включване и интегриране на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвимите групи и индивиди в Община Брусарци, чрез:

- **Конкретна цел цел 2.1.** Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда

Мерки и дейности в Община Брусарци

- Мярка 2.1.1. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства;
- Мярка 2.1.2. Развитие на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания.

Мярка 2.1.1. Подпомагане на мобилни екипи от ЦСРИ за обхващане на хората с увреждания на територията на Община Брусарци.

Хората с увреждания, живеещи на територията на Община Брусарци са с различни по вид и степен увреждания и са със специфични потребности.

ЦСРИ осигурява за хората с увреждания необходимата медицинска и социална рехабилитация, здравни грижи, информация и консултации. Освен това, семействата и близките, които полагат грижи за хора с увреждания ще получават в ЦСРИ специализирана подкрепа, информиране и консултиране (здравно, психологическо, социално, юридическо). Постепенно ще се развият мобилни услуги, които да обхванат хората с увреждания в цялата област и да осигурят достъп до услуги в семейна среда за децата и хората с увреждания, живеещи в малки изолирани населени места. Планираната мобилност е двупосочна. Първо, услугата ще отиде при клиента, когато не се изисква специално оборудване (например, рехабилитатор и психолог могат да предоставят част от услугите на място при посещение по адреси в селата по график); на място ще се предоставят консултации за семействата и обучения за ползване на техническите помощни средства и др. Второ, чрез осигуряване на специализиран транспорт клиентът може да бъде доведен до услугата в ЦСРИ.

Дейност 2.1.1.1. Подпомагане изграждането на ЦСРИ за обслужване на пълнолетни хора с увреждания и деца с увреждания. Включване на потребители на услугата от Община Брусарци. Потребители ще бъдат пълнолетни лица и деца с увреждания. Предвижда се изготвяне на споразумение между общините, ползващи услугата, с уточняване на правата и ангажиментите им.

Дейност 2.1.1.2. Да се проучат потребностите на местната общност и възможностите за разкриване при необходимост на самостоятелен ЦСРИ в Община Брусарци. Ще се създаде включваща, приемаща и стимулираща

развитието среда за хората с увреждания и подкрепяща среда за техните семейства и ще се съдейства за възстановяване и развитие на потенциала на лицата с увреждания и възможностите им за социална интеграция.

Мярка 2.1.2. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства.

Спектърът на тези услуги обхваща както ежедневни дейности въщи (като помощ при хранене, обслужване, помощ за излизане и придвижване), така и предоставяне на дневни и почасови услуги извън дома (дневни центрове и алтернативни форми на заместваща грижа).

Дейност 2.1.2.1. Разширяване на обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания – домашен помощник, социален и личен асистент, за което ще допринесе продължението на националните програми - ДП, СА, ЛА).

Дейност 2.1.2.2. Включване на допълнителни услуги към Домашния социален патронаж и по-пълно обхващане на хората с увреждания от общината.

Дейност 2.1.2.3. Осигуряване на информация, съдействие и посредничество от страна на ДСП и общинска администрация за улесняване на достъпа до технически помощни средства и достъпна среда в дома по програмите на АХУ и Закона за хората с увреждания.

Мярка 2.1.3. Развитие на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания.

Дейност 2.1.3.1. Предоставяне на социални услуги в домашна среда на хората с увреждания от Община Брусарци

Дейност 2.1.3.2. Разработване и стартиране на нови форми на междусекторни и смесени социални услуги за активно включване на лицата с увреждания, основани на индивидуален подход и насочени към подобряване на личните умения на лицата от уязвимите групи:

- посреднически услуги от агенции/бюра за помощ и взаимопомощ;
- социални услуги за подкрепа на професионалното развитие на лица с увреждания, включително и подкрепа за трудова реализация на лица, полагащи грижи за зависими

членове на семействата си.

- **Конкретна цел цел 2.2.** Да се намали броя на хората с увреждания в специализирани институции чрез развитие на алтернативна резидентна грижа от семеен тип.

- Мярка 2.2.1. Изграждане на алтернативни социални услуги от резидентен тип за настаняване на хора с увреждания, които имат нужда от резидентна грижа в среда, близка до семейната.

Мярка 2.2.1. Подобряване на качеството на предоставяната резидентна грижа.

В тази мярка се предвиждат дейности, свързани с разработване на институционални планове за развитието на действащите СИ за лица и възрастни с увреждания в Област Монтана, които задължително ще съдържат следните компоненти:

- индивидуални оценки на настанените лица – възможности за връщане в родните им места, нужди от резидентен тип услуга или от услуга в общността;
- обучение, преквалификация, пренасочване на персонала;
- реконструиране на материалната база на СИ в съответствие на специфичните потребности на обгрижваните лица.

Дейност 2.2.1.1. Разработване на план за реформиране и реструктуриране на действащите СИ за лица и стари хора с увреждания в Област Монтана през следващите 5 години от изпълнението на стратегията. Етапите в дейността са:

- Създаване на работни групи по общини, където са разположени СИ за лица и стари хора с увреждания
 - Разработване, съгласуване и финализиране на тези планове и стартиране на изпълнението им
- **Конкретна цел цел 2.3.** Да се осигури достъп до развитие за общности в неравностойно положение и уязвими групи
- Мярка 2.3.1. Образование за възрастни - мерки за реинтеграция в образованието на неграмотни и пълнолетни с ниско образование
 - Мярка 2.3.2. Обхващане с хоризонтални мерки и целеви инициативи за социално включване на безработни, насочени към достъп до професионална квалификация, заетост и доходи.

Мярка 2.3.1. Образование за възрастни - мерки за реинтеграция в образованието на неграмотни и пълнолетни с ниско образование

Мерките предвиждат развитие на смесени образователни програми “Втори шанс” (по схемата образование за възрастни) за ограмотяване на неграмотни пълнолетни хора, включително за образование на пълнолетни млади хора с незавършена степен (без диплома) на основно или средно образование. Такива програми се инициират от НПО, училищни настоятелства, общини и се изпълняват в тясно партньорство със специфичен принос на всеки участник, както следва:

- училището извършва образователните дейности, организира и провежда полагането на изпити за образователна степен;
- РИО на МОМН предоставя учебните програми и оказва методическа помощ;
- центровете за развитие на уязвими общности заедно с местните НПО мотивират участниците и осигуряват посещаемост на учебните занятия;

- общините оказват съдействие за изпълнението на програмите и при нужда предоставят помещения;
- доставчиците на социални услуги в общността предоставят подкрепа на процеса и съдействат за мотивиране на целевите участници.

Дейност 2.3.1.1. Образователно-социални услуги за ограмотяване на неграмотни младежи и пълнолетни, изпълнявани от училища, НПО, читалища, училищни настоятелства, с финансиране на проектен принцип.

Дейност 2.3.1.2. Образователни програми за младежи/възрастни за покриване на образователна степен чрез подготовка и полагане на изпити като частни ученици, които да се изпълняват от училищата с посредничество и подкрепа от местни НПО и Центровете за развитие на общностите.

Мярка 2.3.2. Обхващане с хоризонтални мерки и целеви инициативи за социално включване на безработни, насочени към достъп до професионална квалификация, заетост и доходи.

Дейност 2.3.2.1. Включване в програми и мерки на ДБТ; инициране и изпълнение на проекти за професионална квалификация, преквалификация и заетост, финансирани по действащите национални програми за заетост и оперативни програми за развитие на човешките ресурси.

Дейност 2.3.2.2. Общински мерки за подкрепа на развитието на кооперации и социални предприятия за осигуряване на заетост за трайно безработни и хора с увреждания.

Дейност 2.3.2.3. Включване в програми за обучение на безработни за работа с хора с увреждания.

Дейност 2.3.2.4. Провеждане на мотивационни курсове, консултиране и оказване на подкрепа за реализацията на трудовия пазар – предимно към млади хора и семейства с деца в риск. Дейностите се изпълняват от Дирекции Бюро по труда в областта и по проекти на НПО.

- **Конкретна цел цел 2.4.** Да се създадат условия за реинтеграция на рискови общности, индивиди и уязвими групи с рисково и зависимо поведение.
 - **Мярка 2.4.1.** Развитие на услуги за превенция на рисково поведение, насочени към младежи и възрастни;
 - **Мярка 2.4.2.** Услуги за реинтеграция на лица с проблемно поведение.

Мярка 2.4.1. Развитие на услуги за превенция на рисково поведение, насочени към младежи и възрастни.

Дейност 2.4.1.1. Включване в дейностите по превенция на ЦОП и ЦСРИ в общината – информирание и консултиране, които ще подпомогнат приобщаването на застрашените групи към обществото като цяло. Работата предимно ще бъде подкрепяща и консултативна, свързана с нуждите на отделните потребители и на семействата в общността.

Дейност 2.4.1.2. Включване на родителите и семействата в смесени социално-образователни услуги и кампании за превенция на домашното насилие, трафика и зависимостите и рисковото поведение, изпълнявани от училищата и училищните настоятелства.

Дейност 2.4.1.3. Разработване и изпълнение на Общинска програма за изграждане на Социални жилища с финансиране от оперативните програми за регионално развитие.

Мярка 2.4.2. Услуги за реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение.

Тези услуги имат за цел да свържат младежите и лицата от уязвимите групи с подходящи социални, образователни, здравни, информационно-консултантски и други дейности в зависимост от техните нужди и проблеми. Тези услуги са своеобразен диспечерски пункт към други услуги и нуждата от тях се поражда от факта, че един от проблемите на младежите и лицата от уязвимите групи е социална изолация, ниска социална компетентност или незнанието/ неумението да се обърнат към подходяща институция или специалист, които да им помогнат в решението на проблемна ситуация. Действащият Областен съвет по наркотични вещества в Област Монтана ще подкрепя и участва в мерките за превенция и за реинтеграция в обществото на хора със зависимости.

Дейност 2.4.2.1. Услуги за хора в пробация – консултиране, подкрепа за реинтеграция, курсове за професионална квалификация, които се изпълняват съвместно от Съвета по пробация, ДБТ, ЦОП, ДСП.

3.3 Дейности по Приоритетно направление 3: Грижа за старите хора

Обща цел 3. Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в Община Брусарци, чрез:

- **Конкретна цел 3.1.** Да се развие мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в домашна среда, чрез:
 - Мярка 3.1.1. Развитие на функциите и дейностите на домашния социален патронаж и развитие на мобилни услуги за обхващане на малките изолирани населени места в Община Брусарци;
 - Мярка 3.1.2. Разширяване на услугите в домашна среда – домашен помощник, социален асистент, личен асистент с увеличен капацитет;
 - Мярка 3.1.3. Осигуряване на дневна грижа, заместваща грижа и почасови услуги в общността за стари хора.

Мярка 3.1.1. Развиване на функциите и дейностите на домашния социален патронаж и развитие на мобилни услуги за обхващане на изолираните населени места в Община Брусарци.

Поради своя характер на мобилна услуга, която стига до домовете на своите клиенти, Домашният социален патронаж има потенциала да изгради широка мрежа от услуги за подкрепа в ежедневието за стари хора, живеещи в семейна

среда. Тези дейности предполагат допълнително финансиране и ресурси, които надхвърлят възможностите на общинските бюджети и изискват привличане на средства от програми и от местния бизнес. Областната стратегия ще стимулира общините постепенно да се върнат към традиционния широк обхват на дейностите на домашния социален патронаж, които изискват повече ресурси, но решават значително по-голям кръг проблеми на старите хора и хората с увреждания, като им осигуряват подкрепа в ежедневието на стари хора, които живеят сами.

Дейност 3.1.1.1. Развитие на Домашния социален патронаж в гр.Брусарци. Списъкът на дейности на патронажа включва:

- Предоставяне на храна по домовете и хранене;
- Помощ при поддържане на лична хигиена, медицински услуги и манипулации;
- Помощ в домакинството, подкрепа за поддържане на жилището – почистване, помощ за дребни битови услуги и ремонти, смяна на обзавеждане и осигуряване на повече пространство;
- Съдействие за пазаруване, плащане на сметки, осигуряване на технически помощни средства;
- Съдействие за достъп до здравни и социални услуги – придружаване, помощ при транспортиране, информиране за здравни услуги.

Дейност 3.1.1.2. Разработване на конкретни общински мерки за осигуряване на достъп до административни услуги и социална подкрепа, които включват:

- посредничество от общинските служители и кметските наместници при адресиране на други институции и държавни служби извън общината,
- консултиране и съвети за правата и възможностите;
- техническа помощ от страна на общинските служители и кметските наместници при подготовка на документи и молби;
- помощ при транспортиране на стари хора с увреждания за подаване на заявления, молби, издаване на документи;
- транспортиране при възможност на административни служители на място при трудно подвижни стари хора и лица с увреждания, (особено за издаване на документи за ТЕЛК и др.).

Мярка 3.1.2. Разширяване на услугите в домашна среда - домашен помощник, социален асистент, личен асистент с увеличен капацитет.

Тези услуги осигуряват домашни грижи, помощ в домакинството, обслужване, помощ за излизане и придвижване и др. услуги за стари хора, които им позволяват по-дълго да живеят в своя дом и в семейна среда. Идентифицираните потребности на рисковите групи изискват увеличение на

наетите асистенти/домашни помощници за лица с увреждания. Дейностите ще бъдат осъществявани от общината и доставчици на социални услуги.

Дейност 3.1.2.1. Осигуряване на услугата Домашен помощник по Национална програма в Община Брусарци.

Дейност 3.1.2.2. Осигуряване на услугите Социален и Личен асистент в Община Брусарци по Национални програми и Програми на АХУ.

Мярка 3.1.3. Осигуряване на дневна грижа и почасови услуги в общността за стари хора.

Клубовете на пенсионера и други форми на услуги осигуряват за старите хора възможности за разнообразяване на ежедневието, общуване, споделяне на придобит опит, възможности за осмисляне на живота и достойни старини. През периода на изпълнение на Стратегията ще се положат целеви усилия за подобряване на услугите в общността за дневна грижа – повече гъвкавост, адаптиране към индивидуалните потребности на всеки човек, предоставяне на възможности за избор на пакетни услуги от старите хора по отношение както на честотата на посещаемост, така и на видовете ползвани услуги.

Дейност 3.1.3.1. Продължаване на общинската подкрепа за дейностите на Клубовете на пенсионера, предоставящи възможности за общуване, социален живот, дребни медицински и др. услуги за стари хора с относително съхранено здраве и възможности за самостоятелно придвижване.

Дейност 3.1.3.2. Създаване на Дневен център за стари хора в общината.. Изграждане през 2013-2014 г. с проектно финансиране, стартиране на услугата и продължаване като държавно-делегирана дейност.

3.4 Преки резултати и индикатори за изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Брусарци

Постигането на набелязаните общи и конкретни цели в рамките на следващите пет години ще създаде условия за устойчиво подобряване на качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение.

Ключовите качествени индикатори за успеха на осъществената интервенция по отношение на постигнатата **промяна и ползите за рисковите групи** в резултат от петте години изпълнение на Стратегията са:

- Осигурена подкрепа за уязвимите семейства и деца в Община Брусарци;
- Намаление на отпадналите от училище деца;
- Подобриени условия за самостоятелен живот в домашна среда на хората с увреждания – потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент;

- Предотвратена преждевременна институционализация на самотно живеещи стари хора чрез развитите услуги за грижа в домашна среда;
- Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за старите хора в Община Брусарци, с приоритетно обхващане на самотно живеещите в най-малките населени места в общината;

Измерването на напредъка по тези показатели ще покаже до каква степен изпълнението на Общинската стратегия е допринесло за модернизацията на социалните услуги и политики за социално включване в Община Брусарци в съответствие с Областната стратегия, националните приоритети за деинституционализация, подкрепа на интегритета на семейства и общности и европейските ценности.

3.5 Обобщена таблица за планираните услуги в Община Брусарци

№	Услуга, вид Превенция	Потребители		Капацитет		Община Брусарци Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо- жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториал ен обхват	201 1	201 5			
1-4								
Приоритетно направление 1: Услуги за превенция								
1.1.1. 1.1.3.	ЦОП към Комплекс за социални услуги (КСУ)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в областта	0	20	Специализирано звено за Ранна интер-венция на изоставяне на новородени деца; Развиване на Приемна грижа на областно ниво	Монтана	Нова за планиране
1.1.2.	Звено “Майка и бебе” (ДДД)	Бременни жени и майки в риск	Всички общини от областта	0	6	Превенция на изоставяне на деца (0 до 3 г.). Временно настаняване до 6 м. на бременни и майки в риск да изоста-вят децата си, насърчава родителската привързаност, подпомага млади майки чрез социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа	Монтана	Нова за планиране – за изграждане и стартиране през 2011 г.
1.1.4.	Разяснителн и кампании за подбор и	Семейства, желаещи да се включат в предоставяне на	Община Брусарци	0	20	Организиране на разяснителни кампании за подбор и обучение на	Населените места в община	нова за планиране

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

№	Услуга, вид Превенция	Потребители		Капаците т		Община Брусарци Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо- жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториал ен обхват	201 1	201 5			
	обучение на приемни родители	услугата Приемна грижа				приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители при отглеждането на настаненото дете (вкл. за възстановяване и/или поддържане на връзки на настаненото дете с биологичното семейство).	Брусарци	
1.2.1.2 . 1.2.2.1 .	Образовател ни програми и ини- циативи на общини, НПО, училища, МОМН	Ученици от ромски произход да се обучават в училищата от други общини	Община Брусарци	0	30	Разработване на механизъм или процедура за координация на областно ниво между РДСП, РИО и общините; Мобилни групи за проверка на училищната посещаемост	Училища	През 2011 г. –обра- зователни програми за приобщаван е на деца и родители към училище
Приоритетно направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи								
2.1.2.1 .	Домашни гри-жи за хора с ув- реждания – до-машен	Възрастни хора, лица с увреждания и самотно живеещи хора в семейна среда	Община Брусарци	18	50	Разширяване на обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хо-ра с увреждания – домашен помощ-ник, социален и	Община Брусарци	Налична Допълване с нови услуги

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

№	Услуга, вид Превенция	Потребители		Капаците т		Община Брусарци Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо- жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1-4		Целеви групи	Териториал ен обхват	201 1	201 5			
	помощ- ник, социален и личен асистент					личен асистент – про- дължаване на националните програми - ДП, СА, ЛА).		
2.1.2.2	Домашен социа-лен патронаж	Възрастни хора, лица с увре-ждания и самотно живеещи хора в семейна среда	Община Брусарци	140	200		Община Брусарци	Налична Допълване с нови услуги
2.3.1	Програми за професиона лно обучение	Лица от семейства в риск, Трайно	Община Брусарци	98	130	Включване в квалификационни курсове; посредничество за осигурява-не на заетост. Подкрепа за реинтегра-ция, преодоляване на бедност и соци-ално изключване	ДБТ	Разширяване на наличните мерки и политиките на АЗ
2.3.2		безработни, лица в пробация, лица със						
2.4.		зависимо-сти или проблемно поведе- ние						
Приоритетно направление 3: Грижи за старите хора								
3.1.2.2	Личен асистент <i>услуга в общност- та по национална програма</i>	Лица с увреждания или ста-ри хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много	Община Брусарци	8	30	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от пос- тоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от	Във всички населени места от общината	За разширяване

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

№ 1-4	Услуга, вид Превенция	Потребители		Капаците т		Община Брусарци Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо- жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториал ен обхват	201 1	201 5			
		затруднени да се обслужват сами				семейството, което го обгрижва		
3.1.2.	Домашен помощник - услуга в общност- та по национална програма	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да органи-зират ежедневния си бит	Община Брусарци	10	30	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравосло-вен характер са изключени от социал-ния живот. Помощ при организиране-то на ежедневни битови потребности.	Във всички населени места от общината	За разширяване
3.1.1.	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Лица с увреждания или Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със зат-руднения в самообслужване-то, които имат нужда от гри-жа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора	Община Брусарци	140	200	През 2011 г. се изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничест-во, помощ в домакинството и др., според конкретните	Брусарци и населените места от общината	Налична - разширяване на дейностите и капацитетит е към малките населени места

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

№	Услуга, вид Превенция	Потребители		Капаците т		Община Брусарци Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо- жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториал ен обхват	201 1	201 5			
		в отда-лечени нас. места без достъп до услуги				условия, ресурси и възможности на всяка община.		
17	Клуб на пенсио- нера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни про- блеми и се обслужват сами	Община Брусарци	120	200	Осигуряване на лични и социални контакти Информирание и консултира-не –социално, здравно, правно	Община Брусарци	Налични и нови дейности
3.1.1.3	Обществен а трапезария – общинска дейност	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи ши др.	Брусарци	0	100	Осигуряване на безплатна храна на хора с много ниски доходи или, които са без доход	общината	Нова дейност
3.1.3.2	Дневен център за стари хора (ДДД)	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, които могат да се обслужват сами	Община Брусарци	0	30	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации	Община Брусарци	Нова дейност

3.6 Оперативен план с времеви график за изпълнение на Общинската стратегия 2011 - 2015

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
1.1.1.2.	Програма за семейно планиране - информационни кампании, здравна просвета в училищата	Община Брусарци						Собствен и ресурси проекти	НПО, училища, РЦЗ, лични лекари, ЦОП,
1.1.2.	Услуги по настаняване при близки и роднини	Община Брусарци							ЦОП, ОЗД
1.1.3.	Услуги в подкрепа на осиновяването	Община Брусарци							ОЗД, РДСП, ЦОП
1.1.4.	Дейности за приемна грижа на общинско ниво	Община Брусарци						Проект, ддд	ЦОП в общината ДСП и ОЗД
1.2.1.2.	Смесени социално-образователни програми и кампании за отговорно родителство	Община Брусарци							Училища, НПО, учил. настоятелства
1.2.2.1. 1.3.2.2.	Програми и кампании за превенция на рисковото поведение, зависимости при деца и младежи Извънкласни и извънучилищни дейности за превенция при подрастващите	Училищата в общината						проекти	ЦОП, Училища, НПО, учил. Настоятелства,
1.2.3.1.	Дейности на МКБППМН	Община Брусарци							МКБППМН, РДСП
1.3.1.1.	Кампании за обхващане на децата в	Училищата в							Община,

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
1.3.1.2.	задължителното предучилищно образование Назначаване на помощник на учителя	общината							училища, РИО, НПО
1.3.2.1.	Социално-образователни услуги за превенция на отпадането от училище	Училищата в общината						проекти	училища, МКБППМН
1.3.2.2.	Общински политики за достъп до образование, подобряване на привлекателността на училището	Община Брусарци						Общ. бюджет,	Община, РИО, у-ща, НПО
1.3.2.3.	Целеви програми за подобряване на образованието в средишните училища	Средишни у-ща в Област Монтана						Проектно финансиране	Община, РИО, у-ща, НПО
1.3.3.	Мерки в училищата за приобщаване на родителите в учебно-възпитателния процес – обучения на учители, родители, Учил. настоятелства, текущи дейности	Училищата в общината						ОПРЧР и Текуща дейност	Община, РИО, училища, НПО, ЦОП
2.1.3.1.	Адаптиране на средата към хора с увреждания	Община Брусарци						Общ. бюджет проекти	Община, НПО, училища
2.1.2.3.	Осигуряване на помощни средства за хората с увреждания по ЗИХУ	Община Брусарци						АХУ	ДСП
2.1.3.2.	Формулиране и реализация на иновативни междусек-торни и смесени услуги за социално	Община Брусарци						Проекти Налични ресурси	НПО, ДБТ, РДСП, община

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
	включване на хора с увреждания – разработване, изпълнение								
2.2.1.1.	Планове за реформиране на СИ за лица с увреждания и възрастни в Област Монтана	Община Брусарци						Общ. бюджет проекти	Общинска работна група, РДСП, РЦЗ,
2.3.4.1.	Участие в програми на ДБТ за професионална квалификация и заетост за безработни - изпълнение	Община Брусарци						Бюджет ДБТ, ОПРЧР	ДБТ, община
2.3.4.2.	Общински мерки за достъп до заетост за трайно безработни и хора с увреждания – подкрепа за развитие на кооперации и социални предприятия	Община Брусарци						Бюджет ДБТ, ОПРЧР	ДБТ, община, ДСП, НПО
2.3.2.4.	Участие в програми за консултиране и достъп до заетост, мотивационни курсове за трайно безработни - разработване и изпълнение	Община Брусарци						Бюджет ДБТ, ОПРЧР	ДБТ, НПО, община
2.4.1.	Смесени услуги и програми за превенция на рисково и зависимо поведение – разработване и изпълнение	Община Брусарци						Собств. сред-ства, проекти	Училища, РИО, ЦОП, ЦСРИ
2.1.2.2. 3.1.1.1.	Домашен социален патронаж – продължаване и разширяване на дейностите – за хора с увреждания и стари хора	Община Брусарци						Общ.бюджет Допълващо финансиране	община

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
								ане	
3.1.1.2.	Общински мерки – достъп до административни и социални услуги	Община Брусарци						Общинска дейност	община
2.1.2.1. 3.1.2.	Програми - домашен помощник, социален асистент, личен асистент за хора с увреждания и стари хора	Община Брусарци						Нац. Програми, АХУ	Община, ДСП
3.1.3.2.	Дневен център за стари хора – подготовка, изграждане, предоставяне на услуги	Община Брусарци						Проект, ддд	Община, доставчик

¹ Периодът на изграждане и подготовка за стартиране (или трансформиране) на услугите е отбелязан с във времевия график

¹ Периодът на предоставяне на социални услуги за потребителите е отбелязан с във времевия график

¹ За краткост използваме “ддд” като съкращение за Държавно делегирана дейност

¹ Трансформирането или разширяването на социални услуги е отбелязано с във времевия график

¹ Периодът на изпълнение на хоризонтални политики, мерки и комплексни програми за социално включване в други сектори е отбелязан с във времевия график

¹ Периодът на предоставяне на смесени междусекторни услуги за потребителите е отбелязан с във времевия график

4 Отговорности и роли в изпълнението на Общинската стратегия

Ролите и задачите на Общината и институциите на общинско ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни в изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги се определят от техните компетенции, потребностите на рисковите групи и планираните дейности за посрещането им.

4.1 Управление на изпълнението на Стратегията, оперативно планиране, отчетност

Общината разработва, приема и прилага Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011-2015). Чрез нея на територията на общината ще се реализира и Областната стратегия за развитие на социалните услуги. Общината разработва, приема и осъществява годишни планове за действие.

Местното самоуправление се осъществява от Общинския съвет, а местната изпълнителна дейност - от кмета и общинската администрация, които заедно осъществяват местната власт.

Местните власти разработват и изпълняват **интегрирани политики за развитие** на хората в риск на тяхната територия като комбинират ресурсите и координират дейностите в сферата на социалното подпомагане, образование, здравеопазване, политики на пазара на труда, водени от интересите и нуждите на групите и хората в риск. Общината е доставчик на социални услуги. Общината развива интегрирани политики в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания и старите хора. Общината осъществява годишен мониторинг и оценка на изпълнението на социалната услуга и оценка на нуждите на групите в риск.

В Община Брусарци управлението контрола на изпълнението на Стратегията ще се извършва от Дирекция ОТСИПХД, а изпълнението на дейностите е възложено на Старши експерт „ОС, ПСД, културни и социални дейности” в ОА Брусарци.

Общината се ангажира да предоставя за сведение на Областния съвет за развитие всички проекти, с които кандидатства за финансиране на дейности по изпълнението на Областната стратегия за развитие на социални услуги. Определените като ключови участници в изпълнението на стратегията докладват поне веднъж годишно на заседание на Областния съвет за развитие за извършеното, за трудностите, които срещат, както и да правят предложения за подобряване на Стратегията.

Роля и отговорности на **Общинския съвет**:

- Обсъжда и приема Общинска стратегия за развитие на социални услуги на територията на общината и годишния оперативен план за изпълнението ѝ по предложение на Кмета на общината;
- Одобрява докладите за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги по предложение на кмета на общината;
- Съгласува проектни предложения за финансиране на социални услуги, които ще се развиват на територията на общината и планирани в Областната стратегия.
- Взема решения, свързани с развитие на СУ на територията на общината (откриване, закриване, разширяване, дофинансиране и пр.).

Решение за развиване на конкретна социална услуга се взема от Общинския съвет, като преди това е било разгледано в съответната постоянна комисия и консултирано по въпросите, свързани с финансирането. Предложението се внася от Кмета или от общинските съветници.

Ролята на кмета на общината е ключова за цялостното изпълнение на Областната стратегия за социалните услуги на общинско ниво. Кметът на общината:

- организира изработването на общинските програми и планове за развитие на социални услуги на територията на общината и на програмата за реализацията му и ги внася за обсъждане и приемане от Общинския съвет;
- организира разработването на общинските секторни политики и – след гласуването в Общинския съвет – организира цялостното им изпълнение. Кметът и общинската администрация осъществяват съгласуването на дейностите за развитие на социалните услуги с общите хоризонтални мерки за социално включване;
- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги;
- след съгласуване с Обществения съвет представя годишен и заключителен доклад за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги за одобряване от Общинския съвет;
- участва в осъществяването на годишен мониторинг и оценка на изпълнението на общинския план за развитие на социалните услуги като част от Областната стратегия;

- търси възможности за финансиране от различни финансови източници за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в съответния общински компонент на областната стратегия.

Общественият съвет по социално подпомагане и услуги е консултативен орган към общината за осъществяване на сътрудничество, координация и консултация между община, централни държавни органи и доставчици на социални услуги с цел реализиране на социалната политика в конкретната общината. Неговата роля в изпълнението на стратегията е свързана с:

- обсъждане на областната стратегия и включения в нея общински компонент,
- осъществяване на обществен контрол върху развитието на социалните услуги и инициативи, съобразно стратегията;
- стимулиране на партньорството между местната власт и доставчиците на социални услуги за реализиране на планираните дейности в стратегията на територията на общината.

Местните власти носят конкретни отговорности също за инициирането и изпълнението на хоризонталните политики и мерки за социално включване. В този контекст, общината поема и основната отговорност за изпълнението на мерки за социално включване, предвидени в Стратегията, като:

- Координира и инициира развитието на програми за повишаване на родителския капацитет, задържане на децата в училище, повишаване на качеството на образование и превенция на рисково поведение на деца съвместно с училищата и центровете за обществена подкрепа;
- Отговаря и осигурява условия за обхващане на всички деца на територията на общините в подготвителни групи и класове, гарантира спазването на задължителното изискване за записване на ученици в първи клас след завършена предучилищна подготовка в общинските училища;
- Координира и инициира развитието на програми в училищата за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи, както и за наваксване на образователни пропуски;
- Развива смесени социално образователни услуги в Центровете за обществена подкрепа за превенция на отпадането и задържане на децата в училище;
- Развива интегрирана политика за подкрепа на хората в пенсионна възраст чрез комбиниране на ресурсите на Домашен социален патронаж, националните и оперативните програми за предоставяне на грижи в домашна среда и за

осигуряване на заетост (НПСПОЗ), клубовете на пенсионера и читалища. Разширява функциите на патронажа и развива мобилни екипи за предоставяне на домашни грижи;

- Съдейства за изграждането и работата на Центровете за развитие на уязвими общности със специален фокус върху ромското население в Област Монтана;
- Осигурява условия за посещаване в масови детски градини и училища на деца с увреждания, включително с осигуряване на транспорт и на достъпна среда.

4.2 Доставчици на социални услуги

Доставчици на социални услуги са общината, Домашен социален патронаж, НПО

- Община
 - разработва, приема и прилага Общинска стратегия за развитие на социалните услуги
 - разработва, ръководи и изпълнява проекти по оперативните програми за предоставяне на социални услуги
- Домашен социален патронаж
- Неправителствени организации

НПО допринасят за прилагането на принципите и философията на Стратегията като представители на гражданското общество и групите в риск. С активното участие на НПО в процеса ще се подобри развитието на съществуващите услуги, застъпничество, обучение, партниране в управление на услуги.

4.3 Взаимодействие с областните структури

- **Областна администрация**
- **Областен съвет за развитие на Област Монтана** – колективен междуведомствен орган, председателстван от Областния Управител, носещ определени отговорности за развитието на социалните и междусекторните услуги на територията на областта
- **Регионални дирекции за социално подпомагане** – териториални поделения на АСП в областните административни центрове, провеждащи държавната социална политика на ниво област, а Дирекциите "Социално подпомагане" на

територията на всяка община по отношение на закрила на детето; рехабилитация и социална интеграция на хората с увреждания и проучване на потребностите на населението в областта и в общините от социални помощи и социални услуги.

- **РДСП – Монтана**

- Изготвя съвместно с общините годишен план за изпълнение на Областната стратегия за развитие на социални услуги;
- Поема оперативната и техническа координация на изпълнението на Стратегията с подкрепата на областна администрация и общините;
- Изготвя становища и прави предложения до АСП за откриване и закриване на социални услуги, в съответствие с планираните дейности в стратегията;
- Събира и актуализира база данни с резултатите от предоставяните социални услуги и следи за изпълнението на индикаторите за оценка на стратегията;
- Сътрудничи с областната и общинските администрации и с неправителствени организации при осъществяването на планираните дейности в стратегията;
- Осигурява методическа подкрепа на персонала на социалните услуги, планира програми за професионално развитие и квалификация и системен контрол върху предоставянето на социалните услуги, планирани в стратегията;
- РДСП отговаря за подготовката на планове за закриване/трансформиране на СИ и тяхното изпълнение; РДСП носи отговорност за реформирането и реструктурирането на специализираните институции в Област Монтана;
- РДСП отговаря за създаването и дейността на работна група на областно ниво за консултиране и подкрепа на процеса на изготвяне на планове;
- Управлява Регионалния център за развитие на човешките ресурси в Област Монтана;
- Осигурява методическа подкрепа на персонала на социалните услуги, планира програми за професионално развитие и квалификация.

- **Дирекциите социално подпомагане:**

- Правят предложения до кмета на общината за предоставяне на социални услуги в съответната община;
- Правят предложения до РДСП - Монтана за откриване, реформиране и закриване на социални услуги, съобразно планираните дейности в стратегията;
- ДСП и ОЗД управляват случаите на хората и децата в риск; разработват оценки и индивидуални планове за децата и лицата, настанени в специализирани институции;
- Осъществяват сътрудничество между общинската администрация и неправителствени организации във връзка с областната стратегия и предвидените дейности в нея;
- Събират и актуализират данните на базовите индикатори и резултатите от изпълнение на социалните услуги

- **Държавна агенция за закрила на детето**

Държавната агенция за закрила на детето оказва съществена подкрепа на заинтересованите страни в реализацията на заложените приоритети и цели на стратегията. Отговаря и за реформирането на специализираните институции за деца;

- Оказва методическа помощ на Областна управа, местни власти и общинската администрация, юридически и физически лица, осъществяващи дейности по закрила на детето и на други държавни органи за реализиране и оценка на техните дейности при осъществяване на планираните социалните услуги в областната стратегия за децата;
- Издава лицензи на доставчиците на новоразкрити социални услуги за деца;
- Контролира стандартите и критериите за качество на социалните услуги за деца и семейства.
- **Регионален инспекторат по образованието на МОМН Монтана** отговаря съвместно с РДСП за координирането и изпълнение на дейностите от стратегията, свързани с образованието, като осигуряване на достъп до качествено образование на деца и ученици, реинтеграция в системата на образование на необхванати, отпаднали и нередовно посещаващи училище ученици, интегриране в системата на образование на децата с увреждания, отглеждани в семействата и от СИ, и контролира дейностите, свързани с насочване на деца със специални образователни потребности, осигуряване на учители за ресурсно подпомагане на децата с увреждания и пр. Съвместно с РДСП, ДБТ и директори на училища планира програми за вечерно и професионално обучение за младежи и възрастни с основно и по-ниско образование.

- **Регионален център по здравеопазване и Регионален съвет по здравеопазване**

Осъществяват и организират държавната здравна политика на територията на Област Монтана.

Конкретните им отговорности са насочени към здравна профилактика на майчинството/ бременността с фокус нежелана и рискова бременност; медицинска рехабилитация за деца и възрастни с увреждания и подкрепа за техните семейства; разработване на здравно-социални програми за семейно планиране; качествена здравна грижа в домовете за деца и хора с увреждания и стари хора.

- **Дирекциите Бюро по труда в Област Монтана** участват в планирането и изпълнението на програми и активни мерки за интеграция на пазара на труда на хора в риск (лица с увреждания, младежи напускащи специализирани институции, младежи, отпаднали от училище, трайно безработни, със специално внимание към безработните от обособените ромски общности) и мерки за подкрепа на семействата на групи в риск (на деца, настанени в СИ, деца и възрастни с увреждания, живеещи в семейна среда).

4.4 Партньорство и сътрудничество с други общини, работа в мрежа

Ефективното междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество ще допринесе за изграждане на оптимална мрежа от социални услуги в Община Брусарци, която да осигури равен достъп до услуги за рисковите групи и инструменти за максимално оползотворяване на наличните ресурси.

Изграждането на механизми на партньорство включва:

4.4.1 Повишаване ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество, чрез:

4.4.1.1 Стимулиране на междуобщинското партньорство в социалните услуги;

4.4.1.2 Утвърждаване на ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги.

В Община Брусарци ще бъдат използвани разнообразни инструменти за сътрудничество като:

- Споразумения за съвместна работа за инициране /изпълнение на общи дейности, междуобщински и смесени услуги чрез определяне на рамкови правила и области на съвместна работа;
- Партньорства – съвместни действия в определени от споразумението насоки за съвместна работа;

- Сътрудничество със ЗМО в дейностите за мониторинг и оценка на Стратегията;
- Обществен съвет с постоянно действие;
- Отворени работни групи с участие на всички заинтересовани страни и участие на експерти в съвместни работни групи, комисии и екипи;
- Провеждане всяка година на срещи и обменни посещения между съседни общини за обмен на информация за групи в риск, обсъждане и планиране на съвместни дейности и проекти за подкрепа на целевите групи. Междуобщинските срещи са с участието на всички заинтересовани институции, в чиито компетенции попадат групите в риск (като ДСП, ДБТ, доставчици на социални и здравни услуги, училища, НПО и др.)
- Планиране и изпълнение на съвместни проекти с допълване на наличните ресурси на съседни общини за изпълнение на Общинската стратегия на общинско ниво;
- Съвместно развитие на мобилни екипи за осигуряване на подкрепа на хора с увреждания и самотни стари хора в изолирани населени места;
- Разработване на междуобщински и междусекторни проекти за подкрепа на групите в риск - решаването на проблемите на тези групи често изисква комбиниране на ресурсите на местно ниво и участието на всички заинтересовани страни.

Развитието на партньорствата между общини и сектори, изграждането на мрежи на областно и местно ниво ще способства за съчетаването на наличните и потенциалните ресурси, допълването и съгласуването на дейностите на ангажираните институции от различните сектори с фокус потребителите на услуги, уязвимите общности и групи.

4.5 Участие на общината в мониторинга и оценката

Планът за действие по прилагането на системата за мониторинг и оценка предвижда разработване и приемане на:

- (а) дългосрочни планове;
- (б) годишни оперативни планове за дейностите по мониторинг и оценка за всяка година от изпълнението на стратегията.

Дългосрочните и годишните планове за мониторинг и оценка се разработват от основния екип на ЗМО, съгласуват се с разширения екип и се внасят за приемане от Областния съвет за развитие като част от годишния отчет по изпълнението на Стратегията и оперативния план за действие през следващата година.

Задължителните дейности по мониторинг и оценка включват:

- Текущ мониторинг на дейностите – събиране на информация, посещения на място, доклади от мониторинговите посещения;
- Създаване и постоянно актуализиране на база данни на общинско ниво
- Събиране на информация и анализ на индикаторите за прогреса в изпълнението на Стратегията;
- Разработване на годишен доклад за цялостното изпълнение на Стратегията;
- Провеждане на междинна оценка на релевантността и ефективността на Стратегията - в края на третата година от външен екип от експерти. Заключениета и препоръките от Междинната оценка се използват при планирането на следващия тригодишен период от изпълнението на Стратегията;
- Разработване и внасяне на предложения за промени/подобрене в приоритетните направления, целите, дейностите на Стратегията.

4.5.2. Създаване на комисия за мониторинг и оценка

Оперативното изпълнение на дейностите изисква да се обособи комисия за мониторинг и оценка с ясни и конкретни задачи и отговорности, което да разполага и с относителна независимост от преките изпълнители на услугите и мерките за социално включване.

5 Ресурси

5.1 Финансова рамка и източници на финансиране на социалните услуги в Община Брусарци

5.1.1 Необходими средства за финансиране на социалните услуги в Област Монтана

За финансиране на дейностите за реализация на Стратегията за периода 2011-2015 г. по години са нужни средства, посочени в таблица 1. При тяхното определяне са отчетени включените в РМС 937 от 8.12.2009 г. дейности, разглеждани

като държавно делегирани, по функция 5 „Социално осигуряване, подпомагане и грижи”. Наред с това са отчетени и такива социални услуги като „приемна грижа”, за които все още няма утвърден финансов стандарт, както и предоставяните услуги по програма „Асистенти на хора с увреждания”, която действа вече редица години, но се утвърждава по отделни години с годишна заповед. При разчета на необходимите средства се отчита фактът, че страната се намира в сериозна финансова, в т.ч. и бюджетна криза, поради което за развитието на социалните услуги, където за финансиране на държавно делегираните дейности водеща е ролята на държавния бюджет, особено през първата година от прогнозния период, не може да се очаква рязко увеличаване на средствата.

Таблица 1

Средства, необходими за финансиране на социалния сектор в Област Монтана за периода 2011-2015 г. в лв.

Година	2011	2012	2013	2014	2015
За издръжка	11377060	16324794	17800892	18259166	20632256
За капиталови разходи	5454114	5736920	3473170	479235	1084009
Общо средства	16831174	22061714	21274062	18738401	21716265

Като база за извършване на прогнозата за текущата издръжка са използвани действащите единни финансови стандарти, утвърдени с РМС 937 от 8.12.2009 г. За 2011 г. разходните равнища за социалните услуги не се променят. Увеличение на финансовите стандарти са предвидени за следващите години – за 2012 г. с 2%, за 2013 г. с 4%, за 2014 г. с 7% и за 2015 г. с 10% спрямо изходната /2010/ година. Това е достатъчно песимистична прогноза, тъй като посочените равнища са в рамките на допустимата инфлация, която може да се очертае след излизане на страната от рецесията.

При определяне на източниците на финансиране се дава приоритет на делегирането от държавата на средства за общините, които са призвани да предоставят социалните услуги съобразно местните потребности.

Промените, които се очаква да настъпят във финансирането на текущата издръжка, без съмнение ще засегнат и механизмите за отпускане и усвояване на средства за капиталови разходи. Още повече, че вече се очертават някои пропуски в направленията на действащите оперативни програми, отнасящи се до социалния сектор. След приключване на първия кръг през 2013 г. и със стартиране на новите оперативни програми през 2014 г. може да се очаква по-активно и целенасочено да се обвържат техните целите и задачите с потребностите на населението от социални услуги. В резултат на това една част от недостигащите средства за инвестиции, които държавният бюджет сега не може да осигури, ще могат по-широко да се финансират по мерки на новите оперативни програми. С оглед на това в общините могат да бъдат подготвени предварително проекти, които да започнат своята реализация в инвестиционната си част в рамките на прогнозния период.

За развитието на нови и повишаване качеството на предлаганите вече социални услуги за периода е наложително да се направят съществени инвестиции, насочени към разширяване и подобряване, към създаване на нови елементи на социалната инфраструктура.

Тъй като на настоящия етап се очертават потребности от допълнителни средства за стартиране на някои наложителни услуги, макар и трудно, в общините трябва да се намерят допълнителни източници за финансиране на новите неотложни услуги, за да не се изпада в критично положение при евентуалното им отсрочване.

С разкриването на нови услуги (заведения), в т.ч. и на някои от резидентен тип в слединвестиционния период ще възникне необходимост от финансиране на нарастващата им текуща издръжка, което води логично до повишаване на дела на текущите разходи през следващите години и поддържането им на достатъчно високо равнище.

С извършването на инвестиции ще се разкрият нови услуги (чрез ново строителство) или действащите в момента заведения ще бъдат основно ремонтирани и реконструирани, за да се създадат по-добри условия за предоставяне на социални услуги. В резултат на това се извършва реструктуриране и на самите разходи за текуща издръжка. Постепенно намаляват разходите за услуги в институциите, а се увеличават разходите за услуги в общността.

5.1.2. Структура на средствата за финансиране на социалните услуги в Община Брусарци

Разчетните средства, необходими за финансиране на социалните услуги – държавно делегирани дейности, Община Брусарци за прогнозния период, са представени по направления в таблица 2.

Таблица 2

Разпределение на средствата за финансиране на социалните услуги-държавно делегирани дейности по години

Община	Разходи	2011	2012	2013	2014	2015
Брусарци	За издръжка	909160	952833	101863 1	109709 4	123024 7
	За капиталов и разходи	0	520	70	435	270055
	Общо	909160	953353	101870 1	109752 9	150030 2

От таблицата се вижда, че се очертава плавен годишен ръст на необходимите средства за социални услуги.. Това е залог за по-нататъшното разширяване на социалните услуги, от които с предимство ще се развиват услугите в общността.

Източници на финансиране

- 1) Основен източник на финансиране издръжката на социалните услуги в прогнозния период е републиканският бюджет. През следващите 3-4 години не се очаква Общината да може да заделя от собствените си източници допълнителни средства за издръжка на държавно делегираните дейности. Местните средства ще се насочват главно към поддържането и развитието на домашния социален патронаж.
- 2) Финансирането на инвестициите, свързани с основния ремонт, изграждането на нови обекти за социални услуги и тяхното оборудване и обзавеждане, основно ще се осигурява от републиканския бюджет. Важен източник в това направление са средствата по оперативните програми – по ОП “Развитие на човешките ресурси”, ОП „РСР”, и др.
- 3) Средствата за квалификация и преквалификация на социалните работници ще се осигурят в необходимия размер от ОП „Развитие на човешките ресурси” и ОП “Административен капацитет”, чрез реализиране на проекти с подходящи обучители. От ОП „Развитие на селските райони” Общината може да получи средства и за осигуряване на инфраструктурата.

5.2 Други необходими ресурси – инфраструктура, сгради и материално техническа база

Важен фактор в развитието на социалните услуги е кадровата осигуреност на действащите и предвидените за разкриване заведения за социални услуги. Общината ще предвиди средства за преквалификация на работещите социални работници и придобиване на подходяща квалификация за тези, които се предвижда да постъпят в сектора на работа през следващия период. Наред с това, подходяща квалификация и преквалификация трябва да придобият и общинските служители, които са отговорни за социалните дейности. Така че към групата на обучаващите трябва да се предвидят и работещите сега общински служители, както и предвидените допълнително минимум две нови лица за всяка община. Във връзка с това ще се търсят услугите на обучаващи организации и институции за организиране на обучителни курсове, финансирани по оперативните програми (ОП Развитие на човешките ресурси и ОП Административен капацитет).

С оглед на териториалното разполагане на социалните услуги, общината изготвя пълен списък на възможните общински обекти (сгради, помещения и пр.), които могат да се използват за разкриване на социални услуги. Възможните обекти трябва да са съобразени с визията за развитие на социалните услуги, заложена в стратегията.

Към средствата, които непосредствено се предвиждат за развитие на социалните услуги, трябва да се добавят и тези, които в значителна степен подобряват социалния статус на нуждаещите се. Става дума за изграждане на общински социални жилища за бедни и самотни семейства, за подобряване на транспортните връзки между общинските центрове и селищата от общината, като се стимулира развитието на частната инициатива. Във връзка с това, през втората половина от периода, може да се предвиди определен процент (поне 10%) от средствата по функция „Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда”.

5.3 Човешки ресурси - изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

5.3.1 Управленски персонал

Общинската стратегия предвижда конкретни мерки за обезпечаване на дейностите с необходимия персонал със съответната квалификация и умения, в които се разглежда развитието на човешките ресурси на всички етапи на изпълнението – от административния и организационен капацитет за инициране на интервенции/планиране на разкриването на нови услуги, вкл. финансово осигуряване и привличане на средства, до предоставянето на социални услуги (администриране и обслужване на клиентите) и изпълнението на конкретни мерки и дейности за решаване на социалните проблеми на рисковите групи.

- Специалисти за управление на изпълнението на Стратегията – дирекция „.....”
- Консултанти от Обществения съвет по социално подпомагане и услуги

5.3.2 Брой и структура на необходимия персонал на социалните услуги

- Специалисти за разработване и изпълнение на дейностите, заложи в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги – 3 бр.
- две нови лица за всяка община
- Специалисти за разработване, ръководство и изпълнение на проекти по оперативните програми за предоставяне на социални услуги – 5 бр.
- Управители на ДСП – 1 бр.
- Социални работници
- Медицински персонал
- Домашни помощници
- Лични асистенти

5.3.3 План за необходимите обучения и квалификационни курсове

5.3.3.1. Участие в обучения и консултиране за изграждане на умения за ефективно управление на социални услуги в общините и външните доставчици на социални услуги: 1) за инициране на интервенции/планиране на разкриването на нови услуги; 2) умения за администриране на социални услуги – като държавно делегирана дейност на общините или на външни доставчици; 3) Умения и нагласи за контрактиране на социални услуги към външни доставчици.

5.3.3.2. Участие в базисни и надграждащи обучителни модули за ръководните екипи на социалните услуги, които целят развитие на административния и управленски капацитет, допълнителна квалификация/опит и подобряване на вътрешния мениджмънт на социалните услуги в Община Брусарци.

5.3.3.3. Участие в обучение (най-малко веднъж годишно) и периодични консултации на ръководните екипи на доставчиците по планиране, осигуряване и ефективното управление на финансовите средства и ресурсите.

5.3.3.4. Участие в обучения и информационни срещи за запознаване, разбиране и ефективно използване на възможностите на финансовите инструменти от национално финансиране и Структурните фондове на ЕС

5.3.3.5. Участие в базисни и надграждащи обучения за придобиване и надграждане на уменията за разработване и подготовка на проектни предложения

5.3.3.6. Участие в специализирани обучения и курсове за квалификация и преквалификация за персонала в съществуващите социални услуги / със и без откъсване от работната среда. Планират се поредица от обучения за специалистите - социални работници, психолози, специални педагози, рехабилитатори и др., както и за помощния персонал, ангажиран в директното предоставяне на социалните услуги, които да осигурят:

- Обогаляване на знанията и опита им за ефективна работа по случай, свързана с индивидуализиране на оценката на потребностите на клиента;
- осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга;
- умения за оценка на въздействието, документиране на добрите практики в работата по случай.
- Обогаляване на знанията и опита им за ефективна работа по случай.

5.3.3.7. Мотивиране на млади хора за социална работа с индивиди и групи в риск чрез срещи и кампании в училищата.

5.3.3.8. Участие в доброволчески практики – участие в обучения, възможности за обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги на местно и регионално ниво.

5.3.3.9. Участие в обучения, които да осигурят усвояване на специфични нови умения за планиране на професионалното развитие и кариерно израстване, умения за работа в екип и ефективно общуване, работа по проекти, взаимодействие с различни институции.

5.3.3.10. Оценка на нуждите от обучение – екипна и индивидуална за персонала на социалните услуги, които подлежат на трансформиране /закриване. Препоръките от оценката са съобразени и с нуждите от персонал в новите планирани/разкривани социални услуги в съответната община

5.3.3.11. Участие в обучения в съответствие с оценката от обучителните нужди които да осигурят професионална подготовка и адаптация на персонала след пренасочването към новата услуга.

5.3.3.12. Участие във въвеждащи и надграждащи обучения за професионалистите, които ще бъдат ангажирани със създаването и управлението на нови социални услуги, за да се придобият нов тип управленски умения и практика

5.3.3.13. Участие в обучения, семинари и конференции за обмяна на опит и добри практики, осигуряващи развитие на професионалните компетенции за създаване и прилагане на ефективни системи за управление на човешките ресурси.

5.3.3.14. Участие в обучения, консултации и подкрепа, които да развият капацитета на доставчиците на общинско и регионално ниво за осъществяване на супервизия, съобразена със спецификата на предоставяните услуги.

5.3.3.15. Осигуряване на възможности за участие в работни срещи, конференции, обучителни пътувания/стажантски програми и др. тип дейности, осигуряващи обмен на опит и професионално развитие на управленския екип на доставчиците.

5.3.3.16. Въвеждане на системи за документиране на опита и добрите практики, и за популяризиране на резултатите от предоставяните услуги, популяризиране на дейностите по предоставяне на услугите на местно и регионално ниво.

6 Годишен план за развитие на социалните услуги в Община Брусарци

Община Брусарци

Планов период 2011 г.

№	Вид дейност / услуга / мярка	Описание на дейността (какво е планирано за периода)	Местоположение (нас.място)	Времеви график за 2011г.			Финансиране (източник, сума)	Изпълняваща организация, отговорник
				Месец 5-6	Месец 7-9	Месец 10-12		
1.1.3.	Услуги в подкрепа на осиновяването	Приложение №1	Община Брусарци Монтана					ОЗД, РДСП, ЦОП
1.2.1.2.	Смесени социално-образователни програми и кампании за отговорно родителство	Приложение №1	Община Брусарци					Училища, НПО, учил. настоятелства
1.3.2.1.	Социално-	Приложение	Община				проекти	училища,

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

	образователни услуги за превенция на отпадането от училище	№1	Брусарци Всички училища					МКБППМН
2.1.2.2. 3.1.1.1.	Домашен социален патронаж – продължаване и раз-ширяване на дейностите – за хора с увреждания и стари хора	Приложение №1	Община Брусарци				Общ.бюджет Допълващо финансиране	община
3.1.1.2.	Общински мерки – достъп до административни и со-циални услуги	Приложение №1	Община Брусарци				Общинска дейност	община
2.1.2.1. 3.1.2.	Програми – домашен помощник, социален асистент, личен асистент за хора с увреждания и стари хора	Приложение №1	Община Брусарци				Нац. Програми, АХУ	Община, ДСП
2.1.2.3.	Осигуряване на	Приложение	Община				АХУ	ДСП

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

	помощни средства за хората с увреждания по ЗИХУ	№1	Брусарци					
1.2.2.1.	Програми и кампании за превенция на рисковото поведение, зависимости при деца и младежи	Приложение №1	Училищата в Община Брусарци				проекти	ЦОП, Училища, НПО, учил. Настоятелства,
1.3.2.2.	Извънкласни и извънучилищни дейности за превенция при подрастващите	Приложение №1	Община Брусарци				Общ. бюджет,	Община, РИО, у-ща, НПО
1.2.3.1.	Дейности на МКБППМН		Община Брусарци					МКБППМН, РДСП
1.3.1.1.	Кампании за обхващане на децата в задължителното предучилищно образование	Приложение №1	Училищата в общината					Община, училища, РИО, НПО
1.3.1.2.	Назначаване на помощник на учителя	Приложение №1	Училищата в общината					Община, училища, РИО, НПО
1.3.2.2.	Общински	Приложение	Община				Общ. бюджет,	Община, РИО,

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

	политики за достъп до образование, подобряване на привлекателността на училище-то	№1	Брусарци					у-ща, НПО
1.3.2.3.	Целеви програми за по-добряване на образованието в средишните и защитените училища	Приложение №1	Средищни и защитени у-ща в Област Монтана				Проектно финансиране	Община, РИО, у-ща, НПО
1.3.3.	Мерки в училищата за приобщаване на родители-те в учебно-възпитателния процес – обучения на учители, родители, Учил. настоятелства, текущи дейности	Приложение №1	Училищата в общината				ОПРЧР и Текуща дейност	Община, РИО, училища, НПО, ЦОП
2.1.3.1.	Адаптиране на средата към хора с увреждания	Приложение №1	Община Брусарци				Общ. бюджет проекти	Община, НПО, училища

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

	Участие в програми на ДБТ за професионална квалификация и заетост за безработни – изпълнение	Приложение №1	Община Брусарци					
	Общински мерки за дос-тъп до заетост за трайно безработни и хора с увреждания	Приложение №1	Община Брусарци					
	Споразумения за съв-местна работа за иници-иране /изпълнение на об-щи дейности, междуоб-щински и смесени услуги	Приложение №1	Община Брусарци					
	Изграждане на партньор-ства	Приложение №1	Община Брусарци					
	Изграждане на сътрудни-чество		Община Брусарци					

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

	със Звено за мони-торинг и оценка /ЗМО/ в дейностите за монито-ринг и оценка на Страте-гията							
	Изграждане на Общест-вен съвет с постоянно дей- ствие		Община Брусарци					
	Разработване на Общин-ски план за развитие, бю- джета на общината, други стратегии, концепции и други;		Община Брусарци					
	Обществени форуми и конференции	Приложение №1	Община Брусарци					
	Изграждане на отворени работни групи	Приложение №1	Община Брусарци					

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

	Провеждане на срещи и обменни посещения между съседни общини	Приложение №1	Община Брусарци					
	Планиране и изпълнение на съвместни проекти	Приложение №1	Община Брусарци					
	Съвместно развитие на мобилни екипи	Приложение №1	Община Брусарци					
	Разработване на междуобщински и междусекторни проекти	Приложение №1	Община Брусарци					
5.3.3.1.	Участие в обучения и консултиране за изграждане на умения за ефективно управление на социални услуги в общините и	Приложение №1	Община Брусарци					

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

	вън-шните доставчици на социални услуги							
5.3.3.2.	Участие в базисни обучителни модули за ръководните екипи на социалните услуги	Приложение №1	Община Брусарци					
5.3.3.3.	Участие в обучение и консултации	Приложение №1	Община Брусарци					
5.3.3.4.	Участие в обучения и информационни срещи	Приложение №1	Община Брусарци					
5.3.3.5.	Участие в базисни и над-граждащи обучения	Приложение №1	Община Брусарци					
5.3.3.6.	Участие в специализирани обучения и курсове за квалификация и преквалификация за	Приложение №1	Община Брусарци					

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

	персонала в съ- ществуващите социални услуги							
5.3.3.8.	Участие в доброволчески практики	Приложение №1	Община Брусарци					
5.3.3.9.	Участие в обучения за ус- вояване на нови умения	Приложение №1	Община Брусарци					
5.3.3.11.	Участие в обучения, опре- делени с оценка от обучи-телните нужди	Приложение №1	Община Брусарци					
5.3.3.12.	Участие във въвеждащи обучения за професиона- листите	Приложение №1	Община Брусарци					
5.3.3.15.	Осигуряване на възмож-ности за участие в работни срещи, конференции, обу-чителни пътувания/стажа-	Приложение №1	Община Брусарци					

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

	нтски програми и др.							
1.1.1.2.	Програма за семейно планиране – информационни кампании, здравна просвета в училищата	Приложение №1	Община Брусарци				Собствени ресурси проекти	НПО, училища, РЦЗ, лични лекари, ЦОП,
1.1.4.	Дейности за приемна грижа на общинско ниво	Приложение №1	Община Брусарци				Проект, ддд	ЦОП в общината ДСП и ОЗД
2.3.2.4.	Участие в програми за консултиране и достъп до заетост, мотивационни курсове за трайно безработни - разработване и из-пълнение	Приложение №1	Община Брусарци				Бюджет ДБТ, ОПРЧР	ДБТ, НПО, община
2.4.1.	Смесени услуги и програми за превенция на	Приложение №1	Община Брусарци				Собств. средства, проекти	Училища, РИО, ЦОП, ЦСРИ

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Брусарци (2011 – 2015)

	риско-во и зависимо – поведение и разработване и изпълне-ние							
3.1.3.2.	Дневен център за стари хора – подготовка, изгра-ждане, предоставяне на услуги	Приложение №1	Община Брусарци				Проект, ддд	Община, доставчик

Годишен план за развитие на социалните услуги в Община Брусарци

Община Брусарци

Планов период 2011 г.

№	Вид дейност / услуга / мярка	Описание на дейността
	Социални услуги	
1.1.3.	Услуги в подкрепа на осиновяването	Сътрудничество с ЦОП, ОЗД и ДСП за подкрепа на осиновяването на изоста-вени деца – консултиране, информирание, посредничество, мотивиране и обучение за кандидат-осиновители чрез форми на индивидуална и групова работа, подкрепа за осиновители и осиновени. Дейностите се извършват от Съвета по осиновяване към РДСП, ОЗД, ЦОП в общините, НПО
1.2.1.2.	Смесени социално-обра- зователни програми и кампании за отговорно родителство	Включване на училището и гражданските организации за подобряване на гри-жата за децата в семейството. Инициране на смесени социално-образовател-ни дейности в училище за консултиране, развитие на родителския капацитет и уменията за отговорно родителство, които ще се изпълняват от учителите, училищни настоятелства, НПО като самостоятелни инициативи или в рамките на проекти за достъп до интегрирано образование и включване на родителите в образователния процес

1.3.2.1.	Социално-образователни услуги за превенция на отпадането от училище	• консултации и подкрепа за децата – клиенти на услугите на ЦОП по направление от ОЗД; • Посещения на място и срещи за издирване на отпадналите деца; • Срещи, консултации, инициативи за мотивиране и подкрепа на децата и тех-ните родители; • Организиране на консултации, занимални и помощ от учителите за навакс-ване на учебния материал от децата и младежите.
2.1.2.2. 3.1.1.1.	Домашен социален патронаж – продължаване и разширяване на дейнос-тите – за хора с уврежда-ния и стари хора	• Домашен помощник, личен асистент, по националните програми ДП, СА, ЛА • Предоставяне на храна по домовете и хранене – извършва се в момента от патронажа; • Помощ при поддържане на лична хигиена, медицински услуги и манипула-ции; • Помощ в домакинството, подкрепа за поддържане на жилището – почистване, помощ за дребни битови услуги и ремонти, смяна на обзавеждане и осигуря-ване на повече пространство; • Съдействие за пазаруване, плащане на сметки, осигуряване на технически помощни средства; • Съдействие за достъп до здравни и социални услуги – придружаване, помощ при транспортиране, информирание за здравни услуги.
3.1.1.2.	Общински мерки –достъп до административни	➤ Посредничество от общинските служители и кметските наместници при ад-ресиране на други институции и държавни служби извън общината,

	и социални услуги	➤ Консултиране и съвети за правата и възможностите; ➤ Техническа помощ от страна на общинските служители и кметските наместници при подготовка на документи и молби; ➤ Помощ при транспортиране на стари хора с увреждания за подаване на заявления, молби, издаване на документи; ➤ Транспортиране при възможност на административни служители на място при трудно подвижни стари хора и лица с увреждания, (особено за издаване на документи за ТЕЛК и др.).
2.1.2.1. 3.1.2.	Програми – домашен помощник, социален асистент, личен асистент за хора с увреждания и стари хора	Услугите осигуряват домашни грижи, помощ в домакинството, обслужване, помощ за излизане и придвижване и др. услуги за стари хора, позволяващи достоен живот в семейна среда. Дейностите ще бъдат осъществявани от общината и доставчици на социални услуги
Хоризонтални политики, мерки за социално включване		
2.1.2.3.	Осигуряване на помощни средства за хората с увреждания по ЗИХУ	Осигуряване на информация, съдействие и посредничество от страна на ДСП и общинска администрация за улесняване на достъпа до технически помощни средства и достъпна среда в дома по програмите на АХУ и Закона за хората с увреждания.
1.2.2.1.	Програми и кампании за	- Превенция на рисково поведение на деца и младежи (агресия, насилие, отклоняващо се

	превенция на рисково по- ведение, зависимости при деца и младежи	поведение), - Здравна и социална просвета против зависимостите - Оказване на съдействие на училищата за провеждане на лекции и дискусии в часа на класа; организиране на хепънинги; между-училищни прояви и инициативи на общинско и областно ниво.
1.3.2.2.	Извънкласни и извънучилищни дейности за пре- венция при подрастащи-те	○ Инициране и изпълнение на програми и инициативи за повишаване на ин-тереса към учене, включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до децата; ○ Извънкласни и извънучилищни дейности за мотивация на децата и техните родители – включване на децата в извънучилищни занимания в рамките на учебната година (ателиета по интереси, школи по изкуства, спортни състеза-ния); осмисляне на свободното време на децата и младежите; ○ Обучения на учителите и препоръки за промяна на практиката на преподава-не на учителите и включване на интерактивни методи.
1.2.3.1.	Дейности на МКБППМН	
1.3.1.1.	Кампании за обхващане на	- Издирване на всички подлежащи деца и записване в предучилищна подго-товка – изпълнява се от

	децата в задължителното предучилищно образование	учителите, с подкрепата на общините, - Разкриване на достатъчен брой подготвителни класове в училище (с целодневна организация на обучението) и/или предучилищни групи в детските градини; - Срещи и посещения по домовете за информиране и мотивиране на родителите, осъществявани от учители, социални работници, представители на НПО.
1.3.1.2.	Назначаване на помощник на учителя	Изготвяне на целеви мерки за назначаване на помощници на учителя. Списъкът на тези училища и конкретните потребности от допълваща подкрепа се уточнява от общината и РИО на МОМН през първата половина на 2011 г., за стартиране на мерките през учебната 2011-2012 година.
1.3.2.2.	Общински политики за достъп до образование, подобряване на привлекателността на училище-то	Мерки за подобряване на привлекателността на училището, които обхващат всички деца и млади хора в училище и осигуряват: ○ Инициране и изпълнение на програми и инициативи за повишаване на интереса към учене, включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до децата; ○ Извънкласни и извънучилищни дейности за мотивация на децата и техните родители – включване на децата в извънучилищни занимания в рамките на учебната година (ателиета по интереси,

		школи по изкуства, спортни състеза-ния); осмисляне на свободното време на децата и младежите; ○ Обучения на учителите и препоръки за промяна на практиката на преподаване на учителите и включване на интерактивни методи.
1.3.2.3.	Целеви програми за по-добряване на образовани-ето в средишните и за-щитените училища	Специално внимание се отделя на мерките за наблюдение и контрол върху по-сещаемостта и качеството на образованието на пътуващите ученици от по-го-лемите градове към защитени и средишни училища в малките общини.
1.3.3.	Мерки в училищата за приобщаване на родите-лите в учебно-възпита-телния процес – обуче-ния на учители, родите-ли, Учил. настоятелства, текущи дейности	Дейности за изграждане на капацитет в училищата и детските градини за включване на родителите и създаване на интегрираща среда в училище, които включват: 7 Обучения на учители и директори на училища и детски градини – методи и подходи за включване на родителите и приобщаването им към образованието на техните деца; 8 Разпространение на обучителни материали за работа с родителите; 9 Среци и обучения на Училищни настоятелства и родителски комитети в училищата; 10 Обмяна на опит и добри практики с други училища и детски градини. Развитие на капацитета на Училищните настоятелства

		и НПО за подкрепа на интегрираното образование с участието на родителите и местните общности: 11 Активизиране на училищните настоятелства в училищата в общината; 12 Консултиране, обучения и техническа помощ за развитие на инициативи от Училищните настоятелства.
2.1.3.1.	Адаптиране на средата към хора с увреждания	Подобряване на инфраструктурата и осигуряване на достъпна среда в общест-веното пространство, културни и здравни центрове, училища и детски гради-ни, предприятия и др. Определяне на конкретните задачи в общината и актуа-лизиране на общинския план за развитие.
Дейности по развитие на партньорства, работа в мрежа		
	Участие в програми на ДБТ за професионална квалификация и заетост за безработни – изпълне-ние	Инициране и изпълнение на проекти за професионална квалификация и заетост, финансирани по действащите национални програми за заетост и оперативни програми за развитие на човешките ресурси.
	Общински мерки за дос-тъп до заетост за трайно безработни и хора с увре-ждания	Подкрепа за развитие на коперации и социални предприятия
	Споразумения за	- Определят се рамкови правила и области на

	съвме-стна работа за инициира-не /изпълнение на общи дейности, междуобщин-ски и смесени услуги	съвместна работа; - Формализират се и се издигат на по-високо ниво традиционно добри взаимоотношения
	Изграждане на партньор-ства	Съвместни действия в определени от споразумението насоки за съвместна работа;
	Изграждане на сътрудни-чество със Звено за мони-торинг и оценка /ЗМО/ в дейностите за монито-ринг и оценка на Страте-гията	
	Изграждане на Общест-вен съвет с постоянно действие	
	Разработване на Общин-ски план за развитие, бю-джета на общината, дру-ги стратегии, концепции и	

	други;	
	Обществени форуми и конференции	Провеждат се периодично и с вземане на консенсус
	Изграждане на отворени работни групи	Участват всички заинтересовани страни и експерти, като се сформират съв-местни работни групи, комисии и екипи
	Планиране и изпълнение на съвместни проекти	Допълват наличните ресурси на съседни общини за изпълнение на Областната стратегия на областно и общинско ниво
	Съвместно развитие на мобилни екипи	Чрез тях се осигурява подкрепа на хора с увреждания и самотни стари хора в изолирани населени места
	Разработване на между-общински и междусек-торни проекти	Оказване на подкрепа на групите в риск – решаването на проблемите на тези групи често изисква комбиниране на ресурсите на местно ниво и участието на всички заинтересовани страни
Развитие на човешките ресурси (обучения, курсове, семинари)		
5.3.3.1.	Обучения и консултира-не за изграждане на умения за ефективно управ-ление на	• Инициране на интервенции/планиране на разкриването на нови услуги; • Изграждане на умения за администриране на социални услуги – като държав-но делегирана

	социални услу-ги в общините и външни-те доставчици на социал-ни услуги	дейност на общините или на външни доставчици; Изграждане на умения и нагласи за контрактиране на социални услуги към външни доставчици.
5.3.3.2.	Базисни обучителни модули за ръководните екипи на социалните услуги	Развитие на административния и управленски капацитет, допълнителна квали-фикация/опит и подобряване на вътрешния мениджмънт на социалните услуги в Община Брусарци
5.3.3.3.	Обучение и консултации	За ръководните екипи на доставчиците по планиране, осигуряване и ефектив-ното управление на финансовите средства и ресурсите
5.3.3.4.	Обучения и информа-ционни срещи	За запознаване и ефективно използване на финансовите инструменти от национално финансиране и Структурните фондове на ЕС
5.3.3.5.	Базисни и надграждащи обучения	За придобиване на умения за разработване и подготовка на проектни предло-жения
5.3.3.6.	Специализирани обуче-ния и курсове за квали-фикация и преквалифи-кация за персонала в съ-ществуващите социални услуги	Поредица от обучения за специалистите - социални работници, психолози, специални педагози, рехабилитатори и др., както и за помощния персонал, ангажиран в директното предоставяне на социалните услуги, които да осигурят: Обогатяване на знанията и опита им за ефективна работа по случай, свързан с потребностите на

		клиента; • осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удо-влетворяване на неговите потребности, подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга; • умения за оценка на въздействието, документиране на добрите практики в работата по случай; • Обогаляване на знанията и опита им за ефективна работа по случай.
5.3.3.8.	Развитие и насърчаване на доброволчески прак-тики	Обучение и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги
5.3.3.9.	Обучения за усвояване на нови умения	Осигуряват усвояване на специфични нови умения за планиране на професио-налното развитие и кариерно израстване, умения за работа в екип и ефективно общуване, работа по проекти, взаимодействие с различни институции
5.3.3.11.	Обучения, определени с оценка от обучителните нужди	Определят се в съответствие с оценката от обучителните нужди за осигуряване на професионална подготовка и адаптация на персонала след пренасочване-то към новата услуга.
5.3.3.12.	Въвеждащи	Обучаваните ще бъдат ангажирани със създаването

	обучения за професионалистите	и управлението на нови социални услуги
5.3.3.17.	Осигуряване на възможности за участие в работни срещи, конференции, обучителни пътувания/стажантски програми и др.	Осигуряват обмен на опит и професионално развитие на управленския екип на доставчиците на соц. услуги
	Други дейности (срещи, разработване на проекти, проучвания, дейности по мониторинг и оценка, други)	
1.1.1.2.	Програма за семейно планиране – информационни кампании, здравна просвета в училищата	Изпълняват се от НПО, здравни институции, училища и включват здравно-социални консултации за майки и семейства в риск, образователни програми и здравна просвета сред подрастващите и младежите в училищна възраст за намаляване на нежеланите и рисковите бременности.
1.1.4.	Дейности за приемна грижа на общинско ниво	Организиране на разяснителни кампании за подбор и обучение на приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители при отглеждането на настаненото дете (вкл. за възстановяване и/или поддържане на връзки на настаненото дете с биологичното семейство)
2.3.2.4.	Участие в програми за	Провеждане на мотивационни курсове, консултиране и оказване на подкрепа за реализацията на трудовия

	консултиране и достъп до заетост, мотивационни курсове за трайно безра-ботни - разработване и изпълнение	пазар – предимно към млади хора и семейства с деца в риск от ромската общност. Дейностите се изпълняват от трите Дирек-ции Бюро по труда в областта и по проекти на НПО.
2.4.1.	Смесени услуги и прог-рами за превенция на риско-во и зависимо поведе-ние – разработване и из-пълнение	☛ Информиране и консултиране, които ще подпомогнат приобщаването на за-страшените групи към обществото като цяло. Работата предимно ще бъде подкрепяща и консултативна, свързана с нуждите на отделните потребите-ли и на семействата в общността. ☛ Включване на родителите и семействата в смесени социално-образователни услуги и кампании за превенция на домашното насилие, трафика и зависи-мостите и рисковото поведение, изпълнявани от училищата и училищните настоятелства. ☛ Разработване и изпълнение на Общинска програма за изграждане на Соци-ални жилища с финансиране от оперативните програми за регионално раз-витие.
3.1.3.2.	Дневен център за стари хора – подготовка, изгра-ждане, предоставяне на	Създаване на ДЦСХ в Община Брусарци. Изграждане с проектно финансиране, стартиране на услугата и продължаване като държавно-делегирана дейност през г.

	услуги	
--	--------	--

